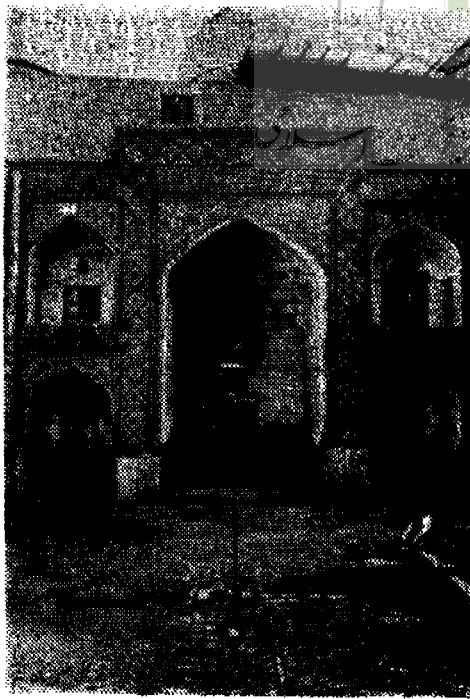

دکتر محمود فاضل

مدارس قدیم مشهد

(۴)

مدرسه بالاسر

مرکز تحقیقات کتابخانه ملی

نمای سردر جنوبی
مدرسه بالاسر که متصل
به بیو تات آستان قدس
رسوی میباشد.

این مدرسه در بازار بزرگ واقع است، شرقاً متصل بصحن کهنه و غرباً وصل است به مدرسه پریزاد [که ذکر آن گذشت] و جنوباً ملحق به یوتوت بالاس حرم مطهر حضرت رضا علیه السلام می‌باشد، و بهمین منظور موسوم به مدرسه بالاس گردیده.

تاریخ اصل بنا و واقع اولیه آن درست معلوم نیست، ولی بنابرگشته صنیع الدوله احتمال می‌رود که این مدرسه را یکی از شاهزادگان او زبک اخلاق امیر تیمور ساخته باشد.

از کتبیه ایکه در ایوان قبله این مدرسه بخط ثلث گچبری شده، معلوم می‌گردد، که این بنا در عهد شاه سلیمان صفوی بسال ۱۰۹۱ هـ وسیله میرزا محمد وزیر خراسان و هرات، تعمیر شده، و آن کتبیه این است:

«قدوق الله سبحانه لتعمر هذا المدرسة المقدسة في أيام دولت السلطان المعظم والخاقان الاعظم، سيد سلاطين الزمان و اكرم خواصين الدوران ذى الشوكة القاهرة الاسكندرية والخشنة باهرة السليمانية، السلطان بن السلطان، ایوان المظفر، شاه سلیمان الصفوی الحسینی، بهادرخان خلد الله ملکه و وزیره العالی و امینه الاجل المتعالی صاحبہ المراتب المنیعة الاصفیه والوزارت العظیمة السليمانیه، مصدر البر والجود و الخیرات، سعد الدین میرزا محمد الوزیر الكل خراسان و هرات».

این مدرسه در سال‌های ۱۲۷۱ هـ و ۱۳۵۶ هـ مجددأً تعمیر شده است، و ماده تاریخ آن اشاره ذیل است که بخط نستعلیق گچ بری شده است بر سر در ورودی مدرسه:

در عهد شاهنشاه سلیمان زمان

کز نام و نسب فیخر سلاطین باشد

دستور زمانه میرزا سعد الدین

کلو را همه لطف و کرم آمین باشد

رنگی بینی تعمیر در این مدرسه ریخت
ذآنسان که به از بنای پیشین باشد
چون گشت تمام گفت احسان تاریخ
زین مدرسه ره بقبله دین باشد.

رآقمه سیف الدین محمد المدعاوینشی
در پیشانی ایوان قبله این مدرسه بر کاشی نوشته شده :
«قال الامام علیہ السلام العالم کا الذہب والمتعلم کالفضہ تو سایر الناس کا لار
صاص فی سنہ ۱۲۷۱ کتبہ محمد حسین الشہید».

این مدرسه دارای بیست و هفت اطاق تحتانی و فوقانی است که حدود هشت سال قبل دو اطاق آنرا آستانه تصرف کرده و جزو حرم حضرت رضا علیه السلام گردیده و اکنون دارای بیست و پنج اطاق می باشد ، که تمداد هفتاد طلبه در آن سکونت دارند و از این میان چهل و پنج نفر شب خواب هستند .

در فهرست ذیل می توان کلیاتی راجع باین مدرسه دید :

نام : مدرسه بالاصر و زیر علوم زندی

محل : مشهد مقدس ، بازار بزرگ

واقف : شناخته نشد

تاریخ بنا : قدیمی ترین کتیبه ۱۰۹۱

مساحت صحن مدرسه ۱۳/۲۰ × ۱۲ متر مربع

مساحت زیر بنا ۶/۲۰ × ۱۲ + ۱۳/۲۰ × ۴/۲۰ متر مربع

متضدی سید احمد علم الهدی

رقبات موقوفه دکاکین و ..

میزان درآمد سالانه ۱۵۸۴۰ ریال

نوع مصرف حقوق طلاب و خادم

تعداد اتاقها ۲۵ حجره

تعداد طلاب علوم دینی ۲۰ نفر